

Η αντίσταση στη Συστημική Ψυχοθεραπεία

Βαλέρια Πομίνι

Κλινική Ψυχολόγος – Ψυχοθεραπεύτρια

Α΄ Ψυχιατρική Κλινική ΕΚΠΑ

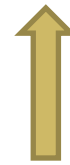
Αιγινήτειο Νοσοκομείο, Ιατρείο Οικογένειας & Ζεύγους

ΕΛΨΕ, Αθήνα, 2012

Η αντίσταση στη Συστημική Ψυχοθεραπεία

Πομίνι, 2012

- Αντίσταση= αρχ. *αντίστασις*

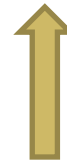
ανθίσταμαι

1. Η εκδήλωση σταθερής εναντίωσης
2. Άρνηση αποδοχής, υποχωρήσεως
(Μπαμπινιώτη, 1998)

Η αντίσταση στη Συστημική Ψυχοθεραπεία

Πομίνι, 2012

- Resistenza = latino *resistentia*

resistens

1. Αντίσταση
2. Αντοχή

Η αντίσταση στη Συστημική Ψυχοθεραπεία

Πομίνι, 2012

- **G. Bateson (1972)**

«... ας σκεφτούμε έναν ξυλοκόπο που κόβει ένα δένδρο: το κάθε χτύπημα του τσεκουριού διαμορφώνει ένα σύστημα
άνθρωπος-χέρι- τσεκούρη-
δένδρο-δάσος...»

Η αντίσταση στη Συστημική Ψυχοθεραπεία

Πομίνι, 2012

G. Bateson (1972)

- Schismogenesis:
συμμετρική και συμπληρωματική
σχέση

Η αντίσταση στη Συστημική Ψυχοθεραπεία

Πομίνι, 2012

Πρώτη Κυβερνητική (1956-1980):

Ο παρατηρητής είναι έξω από το σύστημα

- Αντίσταση του συστήματος

- Ομοιόσταση (Homeostatic mechanism)

Η αντίσταση στη Συστημική Ψυχοθεραπεία

Πομίνι, 2012

S. Minuchin (1974)

- Joining (συγκόλληση)
- Accomodation (προσαρμογή)

M. Selvini Palazzoli et al. (1975)

- Οι «ανυπάκουες» οικογένειες
- Το συστημικό παράδοξο

Η αντίσταση στη Συστημική Ψυχοθεραπεία

Πομίνι, 2012

Anderson & S. Stewart (1983)

Γιωτσίδη, Μπουσουλάς, Σταλίκας (2011)

Μορφές αντίστασης στην θεραπεία οικογένειας:

- Ένα πολύ ομιλητικό μέλος
- Χαοτική και αποδιοργανωτική συμπεριφορά παιδιών
- Ο βλοσυρός και εχθρικός έφηβος
- Διανοητικοποίηση και εκλογίκευση
- Άρνηση
- Η ψευδο-εχθρική οικογένεια
- Το παιχνίδι της ευθύνης
- Το εξιλαστήριο θύμα
- Ουτοπικές προσδοκίες
- Αίσθημα ματαιότητας
- Αντιστάσεις που αφορούν την ιδιωτική ζωή της οικογένειας

Η αντίσταση στη Συστημική Ψυχοθεραπεία

Πομίνι, 2012

Η Δεύτερη Κυβερνητική (1980-)

- Ο παρατηρητής είναι πάντα εντός συστήματος:
Το θεραπευτικό σύστημα αποτελείται από το σύστημα - οικογένεια συν το σύστημα-θεραπευτή
- S. De Shazer “The death of Resistance” (1984):
  - Homeostasis vs morphogenesis
  - Η έννοια της αντίστασης «κλίνει» τον θεραπευτή σε μία επιστημολογία γραμμικής αιτιότητας, αντιπαράθεσης και εξουσίας, διότι θέτει μία διαχωριστική γραμμή μεταξύ θεραπευτή και οικογένειας

Η αντίσταση στη Συστημική Ψυχοθεραπεία

Πομίνι, 2012

S. De Shazer “The death of Resistance” (1984):

- Η αντίσταση στην αλλαγή

vs

- Η αλλαγή **δεν μπορεί να μην** έρθει
- Resistance as a modality of cooperating
- We see the world accordingly as our existing conventions (categories, projection, rules) enable us to see it (Foss, 1971)

Η αντίσταση στη Συστημική Ψυχοθεραπεία

Πομίνι, 2012

Anderson & S. Stewart (1983) (Γιωτσίδη, Μπουσουλάς, Σταλίκας, 2011):

Μορφές αντίστασης στη θεραπεία οικογένειας

Σχόλια Προκοπίου (2011):

- Η έννοια προσιδιάζει περισσότερο στο διαζευκτικό «ή.....ή» του γραμμικού τρόπου σκέπτεσθαι παρά στο συνθετικό «και....και» της συστημικής,
- Οι θεραπευτές κινδυνεύουν να ονομάσουν «αντίσταση» το να μην συμμορφώνεται ο θεραπευόμενος με αυτό που πιστεύουν οι ίδιοι,
- Εκεί που κάποιος βλέπει «αντίσταση» μπορεί άλλος να βλέπει «ευκαιρία»

Η αντίσταση στη Συστημική Ψυχοθεραπεία

Πομίνι, 2012

- Η υιοθέτηση οποιασδήποτε θεωρητικής τακτικής εξυπακούεται προσωπική ευθύνη (Προκοπίου, 2011)

Η αντίσταση στη Συστημική Ψυχοθεραπεία

Πομίνι, 2012

- **Prejudices (Cecchin et al., 1994)**
- **Perfect ideas (Cecchin & Apolloni, 2003)**
- **Curiosity (Cecchin, 1996)**

Η αντίσταση στη Συστημική Ψυχοθεραπεία

Πομίνι, 2012

Psychotherapy as Ethics

- In a constructivist epistemology we must be aware we are responsible of the 'reality' we construct
- The 'reality' is not 'given', it is not objective, than we are responsible for the way we construct it and tell it.

Banciardi, 2012

Η αντί-στάση του Συστημικού Ψυχοθεραπευτή

Πομίνι, 2012

Η «αντίσταση» δεν μπορεί να εννοηθεί ως ιδιότητα η χαρακτηριστικό του ατόμου η της οικογένειας: μπορεί να εννοηθεί μόνο στα πλαίσια της θεραπευτικής σχέσης

Η ευθύνη του θεραπευτή είναι ευθύνη και συν-ευθύνη: *ευθύνη για την φροντίδα της θεραπευτικής διαδικασίας και συν-ευθύνη για τις αλλαγές που προκύπτουν από αυτήν*

Η αντί-στάση του Συστημικού Ψυχοθεραπευτή

Πομίνι, 2012

Back to Bateson (1972):

«Το μέρος δεν μπορεί να ελέγξει το σύνολο (ύβρις)»

Back to Maturana (1980):

«Ο μύθος της κατευθυντικής σχέσης»